

کودک بخوان

ترجمه: عسگر اکبری عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

هر آن کس که با کتاب‌ها آرامش یابد، راحتی و آسایش از او سلب نمی‌گردد.
حضرت علی(ع)

به همراه حرکات به کودکان کمک می‌کنند تا حرکات با لغات پیوند برقار کنند. شعر کودک این آگاهی و عشق به زبان را نیز مهیا می‌سازد. کتاب هدیه دهدید. به هر مناسبی برای هر کودکی که می‌شناسید کتاب هدیه دهدید و سپس با هم آنها را ورق بزنید. کتاب‌ها را در جای مخصوصی از کتابخانه که قابل دسترس کودک باشد، نگهداری کنید.

سوال کنید. اگر از کودکان درباره کتابی که خوانده‌اند سوال شود، به یادگیری زبان آنها کمک

کنید. هر روز چیزهایی شامل برچسب‌های خواربارفروشی، عالیم راهنمای و رانندگی جاده و فهرست غذاهای رستوران‌ها را برای کودک‌تان بخوانید. سودمندی و رغبت در لغتها به وسیله پیش‌خوانی شما جذب می‌شود. همیشه کتاب را همراه خود داشته باشید. یک یا دو کتاب داستان در کیف بچه، در ماشین برای بچه‌های بزرگ تر یا بچه نوبای خود بگذارید. عادت پرکردن فضای زندگی با کتاب‌ها و به همراه داشتن همیشگی کتاب‌های دستی به کودک کمک

می‌کند تا کتاب‌ها را به عنوان بخشی از زندگی روزمره خود ببینند.

با هم به کتابخانه بروید. این مساله را به طور منظم در برنامه روزمره خود داشته باشید. اجازه دهدید یک یا دو کتاب از کتابخانه امانت بگیرد و خودتان نیز چند کتاب امانت بگیرید.

زمان مشخص قصه‌گویی را فراموش نکنید. فرزند شما حتی قبل از این که بتواند تا آخر ماجراهای داستان بشنیدن، یاد می‌گیرد که کتاب چیزی کارت عضویت کتابخانه بگیرید.

به محض دو ساله شدن فرزندتان، کارت عضویت کتابخانه برایش فراهم کنید. با کارت عضویت کتابخانه او، مانند چیزهایی با ارزش برخورد کنید و آن را در جای خاصی نگهداری نمایید.

آهنگ‌ها و شعرها را یاد بگیرید. بچه‌ها صدای زبان را با آهنگ تشخیص می‌دهند و از این روش به لغات و اصوات علاقمند می‌شوند. آهنگ‌ها

خواندن از طفولیت آغاز می‌شود. کودکان از زمانی که کلمه محبت‌آمیز یاد می‌گیرند، داستان هیجان‌انگیزی می‌شنوند، شگفتی تجربه زندگی مشترک با والدین را از طریق استفاده از کلمات کسب می‌کنند. اعضای خانواده می‌توانند لذت خواندن را از طریق فعالیت‌هایی که مهارت‌ها و علایق را ایجاد می‌کنند گسترش دهند. در اینجا به برخی از نکاتی که مطالعه بخش مهمی از زندگی فرزند شما را می‌سازد، اشاره می‌گردد: اخبار را تحلیل کنید. درباره وقایع روزانه که خود و فرزندتان در حال انجام آن هستید یا حتی چیزهایی که در حضور کودک‌تان در حال خواندن آن هستید، با او بحث کنید. این کار باعث برقراری ارتباط بین کلمات و حوادث می‌شود و شما از این طریق به او کمک می‌کنید تا عناصر یک داستان را یاد بگیرید.

عکس‌های کتاب‌ها را با کودکان نگاه کنید. این کار را هنگامی که بچه‌های شما کوچک هستند و کتاب‌ها را به عنوان وسایل بازی و سرگرمی استفاده می‌کنند، شروع کنید. محدودیت توجه کوتاه کودک‌تان را بیزیرید؛ هر عکس العمل کوتاهی در حال پرورش عشق به کتاب است. اول نگاه کنید، بعد اشاره نمایید و سپس نام‌گذاری کنید. کودکان نوبای آموزش شیوه مطالعه خود را با ورق‌زنن کتاب شروع می‌کنند، سپس عکس کتاب‌ها را مرور می‌کنند، بعد به عکس‌ها به عنوان تصاویری که نام‌گذاری می‌شوند نگاه می‌کنند، سپس به عکس‌های نام‌گذاری شده اشاره و بالاخره خودشان برای تصاویر نام‌گذاری می‌کنند. فرزند شما در کجا این مسیر قرار دارد. آیا شما می‌توانید او را به مرحله بعدی هدایت کنید. اگر آمادگی لازم را ندارد او را مجبور نکنید، اما در صورتی که به آمادگی رسیده باشد، شما می‌توانید او را در حرکت به سمت جلو هدایت

می‌کند. بعد از این که سوالی را مطرح نمودید به کودک وقت بدھید و منتظر عکس‌العمل باشید. او را در معنی کردن و پر کردن جای بعضی از کلماتی که ممکن است نداند یاری نمایید. توجه بیشتری نسبت به معنی و مفهوم کلمات داشته باشید.

وقتی را برای صحبت کردن تعیین کنید. برای

عقب افتاد. کمک کنید عقایدش را بنویسد و بداند که نوشته‌ها با ارزش می‌باشند و راهی برای فهماندن عقاید به دیگران هستند.

از نوارها استفاده کنید. برای برقراری ارتباط بین لغات نوشتاری و شکل گفتاری، برای بچه‌های بزرگتر از پیش‌دبستانی از کتابهایی که دارای نوار هستند استفاده کنید. نوار برای کودک این امکان را فراهم می‌آورد که چندین بار مطلبی را بازبینی نماید. اما اجازه ندهید نوارها جایگزین خواندن شخصی شود.

با مشارکت فرزندتان بخوانید. بعد از خواندن یک کتاب از او پرسید بعد چه می‌شود؟ چرا یک شخصیت چگونه احساسی را انجام می‌دهد؟ یا یک شخصیت چگونه احساسی دارد؟ انتظار یک روایت طولانی را در عکس العمل نداشته باشید، اما او را در داستان شریک نماید. از سؤال کنید که آیا مایل است داستان را تغییر دهد. از او بخواهید اگر با داستان آشنا است برایتان آن را بخواند. تا زمانی که از شما کمک نخواسته اشتباهاش را تصحیح نکنید.

با دقت از کامپیوتر استفاده کنید. خیلی از بسته‌های نرم‌افزاری در کیفیت‌های متفاوت برای آموزش خواندن طراحی شده‌اند. یکی از آنها را که مستقیماً آموزشی نیستند، اما یادگیری را به عنوان مهارتی پیش‌مطالعه حمایت می‌کنند تهیه نمائید. به دنبال نرم‌افزارهایی برای الگوهای اشکال طبقه‌بندی شده و نامه‌های آموزشی باشید. دیگر بسته‌های با ارزش شامل آنهاست هستند که اجازه می‌دهند کودک با استفاده از تصاویر، یک داستان بگویند و با عالیم به او کمک می‌کنند تا کتاب خودش را بسازد و توسط یک پخش‌کننده صوتی که داستان را همانند کلماتی که روی پرده نقش می‌بنند بخواند.

به دنبال مهدکودک آموزشی باشید. به دنبال مهدکودکی باشید که از نظر صحبت مستقیم با بچه‌ها، پرسیدن سؤال از آنها، خواندن منظم و داشتن کتاب های با ارزش در جایگاه شایسته‌ای باشد. قبل از ثبت‌نام کودک در مهدکودک، وقت بگذارید، به آنچه بروید و بینید که آیا کیفیت لازم را دارد؟

برای بچه‌الگوی خوبی باشید. خودتان کتاب بخوانید و برای مسافرت‌ها کتابهایی را از کتابخانه انتخاب نمایید. محیط منزلتان را مملو از خواندنی‌های گران‌بهایی چون کتاب، مجلات و روزنامه‌ها کنید.

هرگز اجازه ندهید روزی بدون کتاب خواندن بگذرد. خواندن کتاب را بخشی از زندگی روزانه فرزندتان قرار دهید. اجازه ندهید که روزی بگذرد بدون اینکه کتابی، شعری یا داستانی خوانده شود.

صحبت کردن زمانی را تعیین نمایید که تغییر نکند. درباره زندگی روزانه خود صحبت کنید و از کودک نیز بخواهید درباره روز خود صحبت کند. این کار یک نوع داستان‌گویی خاص است.

در خودرو، فضایی مناسب برای صحبت فراهم کنید. برای برقراری ارتباط با فرزندتان، وقتی را در مورد این که چه چیزی از پنجره ماشین می‌بینید، قصد دارید به کجا بروید، قبل از سوار شدن به خودرو چه اتفاقی افتاده است، صرف کنید. این فرسته‌ها دست به دست هم می‌دهند و مهارت زبانی کودک را می‌سازند. بعدها این مساله موجب ظهور رازها، ترس‌ها، نگرانی‌ها و امیدها خواهد شد. شما باید در این زمان خاص، رادیو و تلفن همراه‌تان را خاموش کنید.

به مسایل با دقت نگاه کنید. هنگامی که از شما سوال می‌شود، مانند چه وقتی فیلم سینمایی شروع می‌شود؟ وضعیت هوا چطور خواهد بود؟ پاسخ این سوال‌ها را با دقت برای آنها بباید و برای شان بخوانید. این مساله نشان می‌دهد که چطور شما مطالب را می‌باید و مشکلات را با کتاب حل می‌کنید.

ارتباطات نامه‌ای را آموزش دهید. به فرزند سه ساله خود کمک کنید تا حروف نام «خودش» را یاد بگیرد؛ به عنوان مثال: حرف «س» برای «سارا»، به او کمک کنید تا نامه‌اش را در بین کاغذهای چاپ شده پیدا کند و در هر چیزی نشانه‌ای را پیدا کند. از این که می‌تواند نامه‌هایش را بباید و بخواند، خودش را مرکز هر چیزی می‌داند – در این سن این وضعیت طبیعی است – و نامه‌هایش می‌تواند با عنوان نام «او» نوشته شوند.

موقع خواب برای کودک قصه بگویید. داستان‌هایی برایش بسازید. توجه کنید چه داستان‌هایی را که با صدای بلند می‌خوانید و چه داستان‌هایی را که می‌گویید، این‌ها باید بخشی از برنامه زمان خواب طفولیت کودک باشد. هرگز قصه زمان خواب را برای تنبیه کودک ترک نکنید؛ این مسئله را سیار جدی بگیرید.

به بچه‌های تان داستان خودشان را بگویید. از آلبوم‌های عکس خود کودک برای به فعالیت و داشتن و توصیف استفاده کنید و درباره اتفاقات و مناظر عکس‌ها صحبت کنید. تعطیلات تابستان یا رفتن به منزل داستان‌سرایی را تقویت کنند.

یک داستان‌نویس باشید. داستان‌هایی را که کودک برای شما می‌گوید بنویسید، یا به او کمک کنید تا یک نامه به دوست یا خویشاوندان بنویسد. تا جایی که امکان دارد اسمش را بنویسد و برایش با خطاطی‌هایی که می‌کشد امضایی مشخص کنید. مهارت‌های نوشتاری کودک برای سالیان درازی در خیال و تصور او نهان است بنابراین اجازه ندهید بروز این مهارت‌ها به

